

פניני הרמא

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

וידבר אל העדה לאמר סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם. (טז. כו.), בגמרא שבועות דף ל"ט איתא על הרוצה להשבע שאם אומר הריני נשבע העומדים שם אומרים סורו נא מעל הרשעים האלה ע"כ, ויפלא מה ענין הנשבע למה שנאמר אצל עדת קרח? ומה גם הרי מי שנשבע מאמין שנשבע על האמת? ונראה לפרש שמחלוקתו של קרח היתה מפני שהיה סבור שאמר אמת, וע"כ לא חש לפורענות ווגם נשבעו שם על הדבר כדאיתא בגמרא סנהדרין דף ק"ט שאון בן פלת אמר כבר נשבעתי, ובודאי לא נשבעו לשקר, כי קדושים היו כדאיתא שם, נמצא שאפשר לאדם לדמות שהאמת עמו והוא טועה, וזה שמרמזים להבא להשבע, שיזכור מעשה קרח שחשב האמת עמו ואעפ"כ טעה ונבלע.

(בית אב עה"ת ח"א)

ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש. (טז. לב.), עי' בספורנו וז"ל: "ואת כל הרכוש. שלא יזכו שיהנו צדיקים בעמלם, כענין נפלה סלע מחיקו ומצאה עני ונתפרנס בה" ע"כ, וכן ראיתי בספר צדקת הצדיק דמה שאמרו ז"ל בגמרא כתובות דף קי"א כל המשתמש באור התורה אור התורה מחייהו, ותקנתם של עם הארץ ע"י שמתדבקים בת"ח ומחזיקים אותם, הוא גם אם אינם מתכוונים לזה, כגון שנפל פרוטה מכיסם ומצאה ת"ח, או שנתגלגל על ידם איזה הנאה לת"ח ועי"ז יזכו לתחיה בטל תורה המחיה אותם.

ויובן מזה עצם עונשם של החולקים על החכמים ר"ל, שנמנעת מהם זכייה זו להנות ת"ח, ולא יוכל לזכות לתחיה ח"ו [והוא למ"ד (בסנהדרין דף ק"ט) דעדת קרח אין להם חלק לעוה"ב].

(שם)

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "השגחה פרטית"

אמתוך ספר בית אב שיחות החדש – נאמר בשנת תשכ"ז לפ"ק. א.ה. מאמר זה הוא מסדרת כמה מאמרים נלהבים שנשא כבוד רבינו שליט"א בעת תקופת מלחמת 'ששת הימים' באה"ק, ובהם מסר יסודות גדולות בעניני אמונה והשקפה, והמאמר הנוכחי נשא רבינו שליט"א בענין גודל ההשגחה פרטית בהצלת יושבי ארץ הקודש במושבותיהם ובלי ענין לנצחון מלחמתם, אשר בזה מדובר במקום אחר (בית אב שיחות החדש פרשת בלק מאמר יד)

שהקב"ה היה מלכם לבדו שלא ככל הגויים, והוא שהוכיחם שמואל לאמר וה' אלקיכם מלכם, ע"כ עתה שניתן להם מלך, היתה זו ירידה לישראל ממדריגה עליונה שהיתה להם, שהיה נראה לעין כי רק ה' מלכם והיתה השפלה ממצב למצב, ובוה שהוכיח להם שמואל מצד שינוי מצב הטבע, ומדרכם של אדם שכל שינוי במצב גורם לו חרדה, כי מתעורר התמידות של הטבע, ומתוך חרדה והתעוררות של שינוי טבעי התבוננו על שינוי מצבם הרוחני כאמור, וע"כ חרדו ויראו מאד ובקשו תפלתו של שמואל שלא יפלו יותר.

והוא שראינו אצל קרח, שראה שינוי מצב טבעם לעיניהם שבלע פה הארץ קרח ועדתו, והבינו כי נגרם זה ע"י שינוי ברוחניות, שהאמינו בתורתו של קרח במקום תורתו של משה רבינו, שנסתפקו באמיתות דבר ה' ע"י משה רבינו, והוא שגרם להם ה'נסו' לאוהל מועד כאמור, אולם גם בתוך אוהל מועד שריפת המקריבים, גם שם ראו טועים בעבודת ה', עד שנתברר להם כי רק תורת משה אמת ואין לגרוע, גם אין להוסיף בה מתוך דמיון של השגה עצמית ומסי"נ מדומה ובדויה.

ואם שינוי טבע ותופעה לא רגילה לרעה גורמת להתבוננות והתעוררות, מכל שכן ששינוי בלתי רגיל לטובה ולישועה צריך האדם לשים אל לבו להתבונן בו ולבא לידי יראה.

כבר מבואר בספה"ק על אופני השגחה שונים, ויעויין בסידור הגר"א אשי ישראל (פסוד"ז עמ' 66) מה שמביא בשם הגה"צ ר"י מאלצאן זצ"ל, שמבאר הענינים בפסוקי המזמור בתפלת שחרית דשבת, וז"ל: "כי יש כמה חילוקים ומדרגות בענין וסדר ההשגחה, כי על כל אור"ה בכל חלקי הארץ הגה ההשגחה פרטית עליהם הוא רק ע"י השר שלהם בכח שמסר לו האדון ב"ה ע"ז והוא ית"ש לא

וכל ישראל אשר סביבותיהם נסו לקולם כי אמרו פן תבלענו הארץ, ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש. ויש להבין מהו נסו לקולם, הרי כבר ראו שעדת קרח נבלעו ולא הם, וגם כבר קיימו בנפשם אזהרת מרע"ה סורו נא וכו' ונאמר ויעלו מעל משכן קרח, ולפי מה דאיתא ברש"י נסו לקול בשביל הקול היוצא על בליעתם, ומבואר במדרש תנחומא (אות ד, בהוספה) שזו הקול שצווחו משה אמת ותורתו אמת והם בדאים, וכי משום זה היה להם לנוס, ולאן נסו?

וראיתי בבאר מים חיים שפירש שאחר שנתברר להם כי קרח בדאי היה, נסו לאהל מועד ללמוד דבר ה', וכשהגיעו לשם מצאו את הר"נ איש מקריבי הקטורת ששרפם באש, ונראה לבאר הדברים לאור המצב שאנו חיים בו.

בהפטורה (שמואל א' יב. יג - יח): "ועתה הנה המלך אשר בחרתם אשר שאלתם והנה נתן ה' עליכם מלך: אם תיראו את ה' ועבדתם אתו ושמעתם בקלו ולא תמרו את פי ה' והייתם גם אתם וגם המלך אשר מלך עליכם אחר ה' אלהיכם: ואם לא תשמעו בקול ה' ומריתם את פי ה' והיתה יד ה' בכם ובאבתיכם: גם עתה התיצבו וראו את הדבר הגדול הזה אשר ה' עשה לעיניכם: הלוא קציר חטים היום אקרא אל ה' ויתן קלות ומטר ודעו וראו כי רעתכם רבה אשר עשיתם בעיני ה' לשאול לכם מלך: ויקרא שמואל אל ה' ויתן ה' קלת ומטר ביום ההוא ויירא כל העם מאד" וכו', להבין מה ענין האות הזה שעשה שמואל ומה ענין היראה הגדולה שיראו מזה ובקשו משמואל להתפלל עליהם כדכתיב ויאמרו וכו' התפלל בעד עבדיך אל ה' אלקים ואל נמות וכו'.

ונראה כי כבר מבואר בקדמונים כי חטא בקשת המלך היה על שבקשו מלך ככל הגויים, במקום

ישגיח עליהם אלא בהשגחה כללית [כמ"ש בספר דרך ה' (ח"ב ספ"ד)], לא כן ישראל, כי חלק ה' עמו ועליהם ישגיח ית"ש בעצמו בהשגחה פרטית כן ארץ הנבחרת נאמר עליה ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה, ועז"א משמים הביט ה' ר"ל רק ע"י מערכת השמים וכסיליהם השגחתו עליהם, ועכ"א לשון הבטה שהיא מרחוק, ממכון שבטו השגיח אל כל יושבי הארץ הם אשר נתברר חלקם לארץ הנבחרת שהם ישראל".

ועוד שם: "ועתה מבאר מין שלישי מהשגחה והיא על החסידים הנגשים אל ה' אשר עליהם תהיה השגחתו ית' יותר עצומה למעלה ממערכת הטבע עכ"א הנה עין ה' אל יראיו כו' אבל יש להם שם מיוחד יראיו המיחלים לחסדו כו' ומנהג הכתוב לתאר כן ההשגחה העצומה כמ"ש ואשימה עיני עליו, להציל ממות נפשם גם אם אבדון ומות מימינם ומשמאלם רבים חללים יפילו הנה אליהם לא יגשו כמ"ש בסורא כו' וזהו להציל ממות נפשם ר"ל מהמות המוכן ומזומן, ולחיותם ברעב, גם בעת אשר רבים חללי רעב יזמין להם פרנסתם בטוב, כמו שהיה ביצחק אע"ה אשר בעת הרעב הגדול זרע ומצאו מאה שערם" עכ"ל.

ועוד שם הביא הרמב"ן על הפסוק לא יגרע מצדיק עיניו (איוב לו. ז), כי הצדיקים אשר עיניהם ולבם תמיד עם ה' כן עיני ה' עליהם מראשית השנה ועד אחרית השנה כי החסיד הגמור הדבוק באלקים תמיד וכו' נשמר תמיד ממקרי הזמן וכו' עכ"כ ברמב"ן.

ועתה יפלא, הלא מה שמספרים כעת מהשגחה פרטי נפלאה שהיו בימים אלו באר"י הוא ממש כאותן הדברים הנאמרים לגבי חסידים גמורים, והדבר ידוע כי לא כן, וכי נעשה כדברים אלה גם לעוברי רצונו ית'? והאיך מתפרשות תופעות אלו? ונראה דאמנם זהו ממעלת אר"י גופא, שמשונה השגחתה משאר הארצות, וכלשון הרמב"ן שהשתמש שם בלשון הפסוק "עיני ה' מראשית השנה ועד אחרית השנה", לגבי אותן החסידים שזוכין להשגחה זו, ובאמת נאמר פסוק זה על אר"י ויושביה, הוי אומר זו מעלתה העצמית להיושבים בה כמו שנאמר השגיח על כל יושבי הארץ, והוא כוונת הלקוט הנ"ל.

[ושוב מצאתי כן בהעמק דבר פרשת שלח (יד. ז). שהאריך בזה, וכן מובא בסידור הגר"א (מנחה לשבת עמ' 287) בשם הגר"א באדרת אליהו עה"פ גוי אחד

בארץ, כי התורה ניתנה לישראל אפילו בחו"ל, ובאר"י הוא משפט הארץ, וע"כ גם העכו"ם היושבים בה נתבעו על זה, עיי"ש].

ונדון בזה מדתה של אר"י שמוקיאה עוברי עבירה ואינה סובל אותם, כי היא הקיאה עוברי עבירה כמו שנאמר בתורה, והוא כי מדתה להיות יושביה נתונים להשגחה פרטית מיוחדת ולא ראויים לה אלא החסידים או עכ"פ שומרי מצוותיו ית"ש באמת, והוא שחרדו כל גדולי הדורות כשחשבו על עלייתם לאר"י, להיות ראוי להנהגה המיוחדת לה.

זהו הלימוד וההתבוננות שצריך לבא אחרי ישועת ה' שהציל את היושבים באר"י, לדעת כי מדינה זו אין לה קיום, ומה נלאו מחוסרי דעה שמדמים שההשגחה פרטית שראו, באה לחזק ידי עוברי עבירה, ומעין מכתב שקבלתי מבן תורה אחד שכותב שכאלו תקופת ה"נסים" אומרת שיש רק מחיצה דקה בין ישראל לאבינו שבשמים, על אף חילולי שבת ואכילת נז"ט... זולת שאסור לומר דבר זה, והוא כפירה ממש בעיקר אמונתנו, הרי שטות וחסרון הבנה בכל הנעשה לעינינו, ולהיפוך משמעות השגחה פרטית שנראתה היא כאמור, התראה אחת נוראה ואיומה - פן תקיא הארץ אתכם.

הגאולה קרובה במהרה בימינו, ובזמן עקבתא דמשיחא גם אר"י מתכוונת לחזור לקדמותה, וע"כ לא תסבול עוד עוברי עבירה בה, כי אינם ראויים להשגחה המיוחדת, ועל כן המחזה שראינו, בא לחזק ידי אנשי האמת שידעו ויאמינו שאין קיום למי שאינו ירא וחרד לדבר ה' באה"ק אשר עיני ה' בה, וכי במהרה נזכה לגאולה מערב רב זה, וצדיקים ירשו ארץ וישכנו לעד עליה, ולא ינוח עוד שבט הרשע על גורל הצדיקים.

וגם לנו במישרים נוגעת ההתראה, כי יושבי אר"י שלוחי דידן כמבואר בספה"ק, ומה דאיהו לא מצי עביד שלוחיה נמי לא מצי עביד, ועל כן נחזק עצמינו ע"י שינוי ההנהגה ששמענו, שנשנה הנהגתנו הרוחני לטובה ולמעליותא, להתחזק בעבודתו ית"ש, ולשנן לעצמינו שאין לנו שום קשר עם בעלי דעות כוזבות ח"ו, שחושבים שיש מקום באר"י למי שאינו ראוי ע"י מעשיו להשגחה פרטית מיוחדת, כי קרוב היום אשר יתקיים בו אשר זרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו בה.

ברכת מזל טוב

לידידנו האהוב, הרב הגאון המופלג בתורה ובמעלותיה, שקדן ולמדן,

ארי שבחבורה

מוה"ר רבי בן ציון בלוי שליט"א

בן ידידנו הגדול הגאון רבי נפתלי שליט"א

לרגל יום שמחתו עב"ג הכלה החשובה בת הגאון רבי יואל שלעזנגער שליט"א ר"מ

בישבה"ק סאטמאר - מאנסי יצ"ו

נכד הגאון הגדול רבי משה אורי שלעזנגער שליט"א (ראה"כ סאטמאר לונדון יצ"ו)

ונינו של הו"כ עט"ר מרן רבינו הגדול ראש הישיבה שליט"א

ויה"ר שיזכה לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והיראה מתוך

הרחבת הדעת וכל הברכות יחולו על ראשו

* * *

הברכה אחת להו"כ מרן רבינו שליט"א שיזכה לראות רוב נחת מבית זה

ומכל יוצ"ח שיחיל מתוך בריות גופא ונהורא מעליא והרחבת הדעת אמן

המברכים בלוי"נ

איחוד בני הקהילה באה"ק